

Podcast over thuistaal bij ouderen: dialect koesteren of opgeven?

oma, wat heb je: mieren-tietjes?

De generatiekloof tussen ouderen en jongeren is op taalgebied nog nooit zo groot geweest als nu in Noord-Brabant. Dat concludeert Jos Swanenberg van Erfgoed Brabant in de podcast Miet over thuistaal: "De taal die senioren in onze provincie nu praten, gaat op den duur verdwijnen. Kleinkinderen kunnen vaak hun Brabantse opa en oma niet verstaan. Als een Brabantse oma van mooie muziek *mieren-tietjes* krijgt, dan snappen jongeren niet wat daarmee bedoeld wordt. Dan heeft oma kippenvel".

De podcast Miet is nu voor iedereen gratis te beluisteren via Spotify en de site van Stichting Audio. Miet is een fictieve Brabantse vrouw in een verzorgingstehuis. Zij vertelt over de kracht van taal om je prettig te voelen. Vaak is dat een dialect waarin senioren kracht en troost vinden. Hoogleraar diversiteit in Taal en cultuur in Brabant Jos Swanenberg komt tot de conclusie dat de taal van de huidige Brabantse ouderen niet meer gesproken wordt door de jongeren generaties: "Zij zijn opgegroeid in het Nederlands en niet in een dialect. In tegenstelling tot de Limburgse burenen".

In de podcast Miet zijn niet alleen de bevindingen van Jos te horen, maar volgt de luisteraar ook sociaal cultureel antropologe Jolien Makkinga tijdens haar wetenschappelijk onderzoek in een verzorgingstehuis. Deze actuele kennis legt een kwestie binnen ouderenzorg bloot: dialectgebruik speelt een essentiële rol in het welzijn van ouderen. Dialect sluit in én uit. Nu, tijdens de coronacrisis, wordt het belang van thuistaal nog duidelijker. Ouderen, merendeels afgesloten van de buitenwereld, ontlenen nog meer kracht door het spreken van hun eigen taal, zo ervaren veel zorgverleners. Jolien: "Tijdens de eerste coronagolf was een bewoner van een

verzorgingstehuis op zijn sterfbed alleen omringd door liefdevol zorgpersoneel, zonder zijn familie conform de covid-maatregelen destijds. Op verzoek van deze man draaide het personeel liedjes: in het dialect. Dat laatste geluid horen, die vertrouwde klank, was de wens van deze stervende man".

Jos Swanenberg, de eerste hoogleraar die zich bezighoudt met verscheidenheid in taal in Brabant: "De Brabantse ouderen hebben hun kinderen in het Nederlands opgevoed, want 'dat was beter voor de carrière'. Mede daardoor kunnen kleinkinderen nu hun opa en oma niet verstaan, maar ook bijv. de jonge zorgmedewerkers. Dat scheidt vaak onbewust een andere band dan dat dialectsprekers onderling automatisch hebben". Jolien: "Als zorgmedewerkers daar bewust van zijn en zich aanpassen aan de persoonlijke taalvoorkeur win je vertrouwen bij hun cliënten. Het is een mindset, iets dat de zorg niets kost, waaruit spoedig een nog betere, gelijkwaardige samenwerking kan ontstaan". Jos: "Zo'n band kan al ontstaan door niet 'doei-doei', maar 'houdoe' te zeggen".

Het artistieke en journalistieke project Miet van Stichting Audio bestaat uit een podcast en klankkast, een presentatie in Brabantse zorgcentra. Miet vergroot niet alleen de wereld van ouderen als antwoord op eenzaamheid en uitsluiting onder ouderen. Miet maakt ook hun binnenwereld toegankelijk voor een breed publiek: van buitenstaanders tot de harde werkers in de zorgsector.

De podcast Miet is online kosteloos te beluisteren op www.stichtingaudio.nl/miet. Tot 17 februari 2021 kunnen bewoners en personeel van het Eindhovenens zorgcentrum Brunswijck Miets klankkast bezoeken. Deze speellocatie is besloten vanwege het huidige coronabeleid. Daarna kan iedereen Miets klankkasten beleven in de Tilburgse zorgcentra van De Wever én in het Roosendaals Museum Tongerlohuys. Ieder met een eigen Miet, in het lokale dialect. Welkom, namens Miet.